

Evaluering av "Transocean-saken"

Bakgrunn

Økokrim-sjefen meddelte 13. januar 2016 Borgarting lagmannsrett at påtalemyndigheten hadde besluttet å trekke sin anke i Transocean-saken. Lagmannsretten avsa neste dag frifinnende dom.

I brev til riksadvokaten 18. januar d.å. tar Økokrim-sjefen til orde for en gjennomgang av straffesaken i et lærings- og evalueringsperspektiv, og foreslår ulike temaer som etter hans syn bør belyses i et slikt arbeid. I lys av sakens spesielle trekk foreslår han at gjennomgangen forankres ved Riksadvokatembetet, og ikke gjennomføres som en ordinær intern evaluering i Økokrim.

Riksadvokaten mener det er påkrevd med en grundig gjennomgang av politiets og påtalemyndighetens behandling av denne saken i et læringsperspektiv, og oppretter et eget utvalg for å forestå evalueringen. Utvalget skal få tilgang til alle opplysninger i straffesaken uavhengig av taushetsplikt, jf. politiregisterloven § 32.

Mandat

Utvalget skal avgi en rapport som belyser og evaluerer følgende temaer i Økokrims etterforskning og iretteføring av saken:

- Saksinntaket, herunder beslutningen om at det var grunnlag for å iverksette etterforskning, og vurderingen av hvilke forhold etterforskningen og iretteføringen skulle rette seg mot
- Planlegging og styring av etterforskningen
- Tidsbruk og fremdrift, herunder fremdriften i avklaringer av mistanker mot den enkelte mistenkte/siktede
- Ressursbruken
- Teamarbeidet og den tverrfaglige tilnærmingen
- Påtalevedtaket, med de presiseringer som følger nedenfor
- Planleggingen og gjennomføringen av hovedforhandlingen
- Prosessen som ledet frem til at tingrettens frifinnende dom ble anket
- Samarbeidet med andre myndigheter

Også den ledelsesmessige oppfølging av de nevnte punktene skal evalueres. Utvalget skal vurdere om saken ble håndtert slik at man sikret tilstrekkelig styring, oppfølging og god kvalitet i etterforskningen.

I tillegg skal Riksadvokatembetets rolle undersøkes, især om man i kraft av å være overordnet Økokrim i straffesakssammenheng kunne og burde ha foretatt seg noe mer for å sikre en bedre fremdrift.

På grunnlag av de læringspunkter som utvalget identifiserer skal det foreslå tiltak som kan bidra til en bedre oppgaveutførelse. Tiltakene skal kunne gjennomføres innenfor de gjeldende budsjettammer.

Evalueringen må innrettes slik at uskyldspresumsjonen ikke krenkes, jf. Grunnloven § 96 annet ledd og EMK art. 6. Frifinnelsen skal legges til grunn som et absolutt premiss for evalueringen. Utvalget kan av den grunn ikke ta stilling til om det reelt sett var grunnlag for å ta ut tiltale i saken eller anke tingrettens frifinnelse.

Ettersom det har blitt rettet kritikk mot påtalemyndighetens subsidiære anførsel om at den straffsanksjonerte opplysningsplikten etter ligningsloven § 12-1 nr. 1 også omfattet opplysninger som ikke hadde betydning for ligningsresultatet, bes utvalget vurdere om denne rettsoppfatningen hadde tilstrekkelig støtte i rettskildematerialet til at det var forsvarlig å gjøre den gjeldende. Utvalget skal ikke ta stilling til om Økokrims forståelse av bestemmelsen i ligningsloven var den mest nærliggende, eller vurdere anvendelsen av ligningsloven på sakens faktum, jf. det som er sagt ovenfor om forholdet til uskyldspresumsjonen.

Rapporten skal utformes slik at den i sin helhet kan gjøres kjent for allmennheten, og vil bli publisert i riksadvokatens skriftserie før den sendes på en offentlig høring.

Sammensetning og frist

Utvalget får følgende sammensetning:

Professor ved Universitetet i Bergen, Jon Petter Rui (leder)
Sorenskriver Liv Synnøve Taraldsrud, Eiker, Modum og Sigdal tingrett
Førsteamanuensis ph.d. Morten Holmboe, Politihøgskolen
Advokat Finn Eide, advokatfirmaet Deloitte

Utvalget skal avgi sin utredning innen **28. februar 2017**.